

Kooste vapaan sivistystyön tutkimustyöpajasta 6.4.2018 Tampereella

Sivistystyön vapaus ja vastuu (SVV)

Tampereella pidettiin 6.4.2018 SVV-alue toimintaan lukeutuva vapaan sivistystyön tutkimuksen työpaja, jossa vapaan sivistystyön aiheista opinnäytetutkimuksiaan tekevät, professori Anja Heikkisen ohjaamat tohtori- ja maisteriopiskelijat esittelivät tutkimuksiaan ja alustivat keskusteluja. Tilaisuus oli avoinna kaikille vapaan sivistystyön toimijoille ja tavoitteen oli vastavuoroinen dialogi, joka myös auttaa ja kannustaa tutkimuksen tekijöitä työssään eteenpäin.

SVV-toiminnan tavoitteena on ollut vapaan sivistystyön tutkimuksen lisääminen ja alan tutkimuksellinen kehittäminen niin kansallisella kuin alueellisella tasolla. Esimerkiksi maisteriopiskelijan pro gradu -tutkielma on usein juuri sopivan laajuinen toiminnan tutkimiseen ja kehittämiseen oppilaitostasolla. SVV-toiminnan alkumetreillä oli kuitenkin huolta siitä, etteivät opinnäytetyöntekijät tarttuneet vapaan sivistystyön aiheisiin. Onkin nyt hienoa huomata, että SVV-ohjelmatyö tuottaa hedelmää vapaan sivistystyön tunnetuksi tekemisessä ja joka vuosi useampi opiskelija löytää tutkimusaiheensa vapaan sivistystyön parista. SVV-ohjelmassa tarjouksia tutkimusaiheiksi kerätään Opinnäytetutorin kautta.

Tampereen työpajassa Pirita Hakoneva esitteli pro gradu -tutkielmaansa, joka on toiminnallinen kehittämistehtävä kolmen pohjalaisen kansalaisopiston palvelutuotteiden analysoimiseksi ja kehittämiseksi. Tutkimus liittyy Laatu Lakeudelle hankkeeseen ja CAF -arviointimallin käyttöönottoon hankkeeseen osallistuvissa kansalaisopistoissa. Hakoneva analysoi tutkimuksessaan kuntalaisille teetettyä kyselyä ja yhteistyöryhmille tehtyjä haastatteluja toiveista ja tarpeista kansalaisopistoja kohtaan. Aineistojen analyysien pohjalta Hakoneva toteuttaa kansalaisopistoissa työkonferenssiseminaarit, joissa palvelutarpeiden kehittämistä pohditaan yhdessä kansalaisopistojen henkilökunnan kanssa.

Suvi Saviniemi tekee pro gradu -tutkielmaansa kesäyliopistoista ja on erityisesti kiinnostunut kesäyliopistojen alueellisesta roolista koulutuksellisen tasa-arvon edistäjänä. Kesäyliopistoista on tehty aiemmin vähän tutkimusta. Saviniemi kiinnostui kesäyliopistojen tutkimisesta tehtyään korkeakouluharjoittelun Päijät-Hämeen kesäyliopistossa. Saviniemen tutkimuksessa on historiallinen ote. Hän aikoo tarkastella kesäyliopistojen alueellisen tasa-arvon edistäjän roolia eri aikakausina, suhteessa muihin koulutuksen järjestäjiin ja kesäyliopistojen henkilökunnan itsensä tulkitsemana.

Golaleh Makrooni tutkii väitöskirjassaan ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajia korkeakoulutuksessa. Maahanmuuttajien koulutus on ajankohtainen aihe myös vapaassa sivistystyötyössä. Makroonin tutkimuskysymyksiä ovat: Kuinka tukea maahanmuuttajaopiskelijoita? Ovatko opettajat kulttuurisensitiivisiä opiskelijoita kohtaan? Kuinka maahanmuuttajaopiskelijat itse näkevät koulutukseensa

ja oppimiseensa liittyvät kysymykset? Makrooni kertoi tutkimuksensa ensituloksista, että monilla maahanmuuttajaopiskelijoilla merkittävät oppimiskokemukset olivat liittyneet tilanteisiin, joissa opettaja oli huomionut heidät yksilöllisesti.

Satu Kinnunen tutkii pro gradu- tutkielmassaan maahanmuuttajien työelämävalmiuksien tukemista Ote työhön -hankkeessa. ESR-hankkeen päätoteuttaja on Työväen Sivistysliitto. Hankkeessa koulutetaan vapaaehtoisia työelämäohjaajia, jotka sitten vertaisina tukevat pitkään työelämästä pois olleiden maahanmuuttajien työelämään pääsyä. Kinnusen tutkimuskysymyksiä ovat: Miten työelämäohjaajien koulutusta suunnitellaan ja toteutetaan? Miten maahanmuuttajien koulutusta ja työllistymistä koulutuksissa käsitellään? Minkälaista oppimista työelämäkoulutus pyrkii edistämään? Kinnunen seuraa koulutuksia ja kerää havainnointiaineistoa sekä tekee teemahaastatteluja toimijoille hankkeen taustaorganisaatioista.

Outi Sipilä tutkii väitöskirjatutkimuksessaan vapaaehtoistyön kasvatuksellisia merkityksiä. Sipilä on tutkinut Suomen Punaisen Ristin työssä mukana olleita vapaaehtoisia. Vapaaehtoistyö mielletään usein vain pyyteettömänä auttamistyönä, mutta Sipilän tutkimus tuo esiin, että se voi olla myös tavoitteellista oppimista ja itsensä kehittämistä sekä etenemistä järjestön tehtävissä aina kansainväliselle tasolle asti. Sipilä käyttää tutkimuksessaan itsekasvatuksen käsitettä ja jäsentää sitä kolmella tasolla: 1) ihmisenä kasvaminen ja elämäntapaamisen muodostaminen, 2) tietojen ja taitojen hankkiminen ja 3) yhteisöllisesti vastuullinen toiminta.

Jenni Pätäri tutkii väitöskirjassaan ”Kansa, sivistys ja kansansivistysopin tiedontahto” nykyisen vapaan sivistystyön tieteellistymisen varhaisvaiheita. Pätärin tutkimuksen tavoitteena on vapaan sivistystyön tieteellisen itseymmärryksen vahvistaminen ja nykyisen suomalaisen aikuiskasvatustieteen itseidenttisyyden ja ”kansattomuuden” haastaminen. Pätärin tutkimusaineistona on vapaan sivistystyön aiheista tehdyt opinnäytetutkimukset, journaliartikkelit ja kansansivistysopin tutkintovaatimukset. Pätäri tutkii muun muassa, miten kansansivistystyön tieteellistymistä perusteltiin ja mikä ja kenen tieto huomioitiin tiedettä rakennettaessa.

Tutkimusten tekijöiden mielestä learning cafe -menetelmällä pidetty seminaari oli antoisa, kun keskusteluissa tuli esiin monenlaisia näkökulmia, mutta toisaalta myös haastava, kun aluksi piti hyvin lyhyessä ajassa kertoa, mitä on tutkimuksessaan tekemässä. Suunniteltiin, että avoimia vapaan sivistystyön tutkimusseminaareja pidetään Tampereella vastaisuudessakin.

